

Duchy Jaćwągów

Zapraszamy do
Krainy Pięciu Miast
na niezapomnianą
wyprawę śladami
wojowniczych Jaćwągów

Duchy Jaćwingów

Suwalszczyzna i wschodnia część Mazur to dawne terytorium Jaćwieży, która w XIII wieku za sprawą krzyżackiego podboju zniknęła z map Europy, ale wciąż żyje w miejscowych legendach, nazwach i materialnych śladach przeszłości.

Owiany tajemnicą lud Jaćwingów (Sudowów), znany z niezwyklej waleczności, męstwa i przywiązania do pogańskich

wierzeń, do tej pory jest przedmiotem fascynacji amatorów historii i przygody. O okresie świetności jaćwieskich plemion przypominają liczne, rozsiane wśród wzgórz, jezior i lasów Mazur i Suwalszczyzny stanowiska archeologiczne, które czekają na odkrycie! Proponujemy pięć malowniczych tras, prowadzących przez najciekawsze miejsca związane z Jaćwingami. Każda z nich to co najmniej jeden dzień przygody. Możesz je przemierzyć rowerem, samochodem, niekiedy nawet kajakiem, a dla wprawnych wędrowców mogą to być szlaki piesze.

[Na ziemi Połekszan](#)

[W dolinie Gołdapy](#)

[Grodziska Jaćwieży](#)

[Do grodu księcia Sziurpy](#)

[Święte Miejsca Jaćwingów](#)

Ziemia Jaćwingów

Jaćwingowie należą do ludu Bałtów, który pojawił się na naszych ziemiach już wiele wieków przed Słowianami. Przywędrowali tu z południowego wschodu, z terenów leżących w dorzeczu Dniepru. Sama nazwa „Jaćwingowie” po raz pierwszy pojawia się w latopisie ruskim dopiero w 983 r.n.e., w kontekście wyprawy wojennej księcia Włodzimierza na te tereny. Najprawdopodobniej mamy jednak do czynienia z ciągłością osadnictwa na tych ziemiach od wczesnej epoki żelaza. Bałtowie weszli na karty historii w II wieku naszej ery, za sprawą „Geografii” greckiego autora Ptolemeusza. Zarejestrował on dwa plemiona *Galindai* i *Sudinoi*, które identyfikuje się ze średniowiecznymi Galindami, inaczej mówiąc Prusami i Sudowami, czyli Jaćwingami.

Inscenizacja wyprawy ekwity rzymskiego po bursztyn podczas Festynu Jaćwieskiego „Szwajcaria”

Właśnie w czasach Ptolemeusza Mazury i Suwalszczyzna przeżywały bujny rozkwit. Oddalone od centrum ówczesnego świata siedziby Bałtów przyciągały kupców unikatowym towarem, jakim był bursztyn. Handel z rzymianami (za pośrednictwem sąsiednich plemion germańskich) związany z istnieniem Szlaku Bursztynowego, dał impuls do tak prężnego rozwoju i zaowocował między innymi obecnością importów rzymskich w materiale archeologicznym.

W drugiej połowie XIII wieku osadnictwo jaćwieskie obejmowało ziemie od północy i wschodu ograniczone Niemnem, od południa Biebrzą i Narwią, na zachód zaś sięgało niemal po rejon Wielkich Jezior Mazurskich, zamieszkiwany przez Prusów. O Jaćwingach wiemy niewiele. Więcej źródeł posiadamy na temat spokrewnionych z nimi pruskich sąsiadów, którzy mieli kontakty z kupcami z Europy i pozbawili głowy św. Wojciecha.

Nie znamy dziś imion jaćwieskich bogów, ale wiemy, że kultem otaczano elementy natury: ciała niebieskie, drzewa i zwierzęta. Szczególną czcią obdarzano konie. Religijne uroczystości okraszano kumysem – alkoholem produkowanym ze sfermentowanego kobyłego mleka! Sudowowie mieli swoje święte gaje i kamienie. Z pewnością wierzyli w życie pozagrobowe, czego świadectwem są cmentarzyska. Zmarłych chowano w odświętnych strojach, wyposażano ich w broń, narzędzia, żywność i różne przedmioty, które miałyby się im przydać w życiu pozagrobowym.

Niepiśmienni Jaćwingowie nie pozostawili po sobie źródeł pisanych. Jedyne zapiski na temat ich obyczajów znajdziemy u kronikarzy z wrogich krajów sąsiednich. Nasz Jan Długosz tak pisał o dzielnych Jaćwingach: „To ludy dzikie, wojownicze i tak bardzo żądne sławy i pamięci, że dziesięciu spośród nich walczyło ze stu wrogami, zachęconych tą jedyną nadzieją i świadomością, że po śmierci i zagładzie ziomkowie będą ich sławić pieśniami o dzielnych czynach.”

Inscenizacja walki wojów podczas Festynu Jaćwieskiego „Szwajcaria”

Ten wyjątkowy model życia Jaćwingów, dziś intrygujący i tajemniczy, a i wówczas egzotyczny i niezrozumiały sprawił, że nie odnaleźli się oni w nowej rzeczywistości. Podczas gdy sąsiednie ludy słowiańskie wykształciły nowy system polityczny oparty na scentralizowanych państwach, Jaćwingowie trwali przy swoich tradycyjnych strukturach plemiennych. Nie chcieli też odejść od pogańskich wierzeń przodków na rzecz przyjmowanej powszechnie w Europie wiary chrześcijańskiej. I to ich zgubiło. Po latach walk zakończonych powstaniem jaćwieskim w 1283 r. zostali ostatecznie rozbici, zniknęli z kart historii, a miejsce ich dawnych siedzib pokryła nieprzebyta puszcza.

Dzisiaj ich ślady i tajemnice – w połączeniu ze znakami burzliwej historii kolejnych stuleci - możemy na nowo odkrywać, wędrując przez piękną Krainę Pięciu Miast.

1) Na ziemi Połekszan

Widok na wyspę z zamkiem w Ełku

Ełk

Wędrówkę śladami Jaćwingów proponujemy zacząć od Ełku. W dawnej stolicy pruskiego okręgu Lyck przed II wojną światową istniało *Heimatmuseum*, w którym niemieccy badacze gromadzili znaleziska z lokalnych wykopaliisk. Zbiory zaginęły w wojennej zawierusze. Ziemie nad rzeką Ełk w średniowieczu zamieszkałe były przez jaćwieskie plemię Połekszan (Pollexiani), które zniknęło z kart historii za sprawą Krzyżaków. Obecnie najstarszy zabytek miasta to zamek krzyżacki położony na wyspie na Jeziorze Ełckim, dziś połączonej z lądem mostami na ulicy Zamkowej. Wzniesiono go na przełomie XIV i XV w. pod okiem samego Ulricha von Jungingena. Zamek miał ważne znaczenie strategiczne, była to bowiem najbardziej na wschód wysunięta fortyfikacja państwa zakonnego. Wokół obiektu z czasem wyrosło miasteczko, które rozrosło się do rozmiarów dzisiejszego Ełku.

„Od Jaćwingów do Mazurów”

W pierwszy weekend sierpnia 2012 r. odbył się w Ełku I Piknik Historyczny „Od Jaćwingów do Mazurów”. W tym czasie mieszkańcy miasta i turyści mieli okazję wziąć udział w historycznym jarmarku, warsztatach i zabawach plebejskich, obejrzeć walki rycerskie i wysłuchać koncertów muzyki średniowiecznej, wzbogaconej pokazami tańca. Jedną z inscenizacji bitewnych był pojedynek ostatniego wodza jaćwieskiego Skurdo z krzyżakiem Friedrichem von Holle. Miłośnicy najdawniejszych dziejów Ełku liczą na kontynuację imprezy w następnych latach.

Zamek na jeziorze Elckim

Wyspę na Jeziorze Elckim można zwiedzić również z wody, korzystając z wypożyczalni kajaków i rowerów wodnych:

WYPOŻYCZALNIA SPRZĘTU WODNEGO SMĘTEK - MARINA

ul. Pułaskiego 19, Elk, tel./fax 87 621 14 53
[e-mail: apartamenty@smetek.pl](mailto:apartamenty@smetek.pl)

WYPOŻYCZALNIA KAJAKÓW I KIJKÓW NORDICWALKING - CENTRUM AKTYWNEGO WYPOCZYNKU „WIR”

ul. Wileńska 25b/19, Elk
 tel. +48 601 409 056; + 48 602 423 775
www.wir.elk.pl, wir@boo.pl

WYPOŻYCZALNIA ROWERÓW „CHIŃCZYK”

ul. Armii Krajowej 22, Elk
 tel. 87 621 84 98, +48 506 15 140

MIĘDZYSZKOLNY OŚRODEK SPORTOWY

ul. Grunwaldzka 10, Elk, tel./fax 87 610 37 69
www.mos.elk.pl, mos-elk@o2.pl

Stare Juchy

W tej urokliwej wsi, 500 metrów od XVI-wiecznego kościoła stoi okazały głaz narzutowy. Jak głosi legenda, był to ołtarz, na którym Jaćwingowie składali swym bogom krwawe ofiary. Właśnie od krwi – „juchy” ściekającej z kamienia, wzięła się nazwa miejscowości. Granitowy głaz jest pomnikiem przyrody. Warto zawitać w Starych Juchach i oprócz ołtarza Jaćwingów zwiedzić kościół z zabytkowym wnętrzem, a potem podziwiać wspaniałą panoramę rozciągającą się z punktu widokowego.

Od kilku lat w Starych Juchach na początku sierpnia odbywa się Piknik Jaćwieski. Jedną z atrakcji imprezy nad jeziorem Jędzelewo jest oblężenie grodu Jaćwingów przez Krzyżaków oraz turniej jaćwieski.

„Kamień ofiarny” w Starych Juchach

Piknik Jaćwieski w Starych Juchach

Klusy

Następnym przystankiem na szlaku są Klusy – wieś położona na wąskim przesmyku między jeziorami Lipińskim i Kraksztyn. Znajduje się tu kolejny tajemniczy głaz zwany Czarcim Kamieniem. W 1640 roku lokalny pastor miał odbyć w tutejszym kościele przed zgromadzonym ludem egzorcyzm nad opętaną niewiastą. Wypędzony szatan pozostawił odcisk swych kopyt w stojącym pod świątynią kamieniu. Jak notuje Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego, „*zajście z owym czartem pastrowie zapisali w kościelnych aktach i władzy swojej o tem donosili*”.

Paradoksalnie diabeł z Klus miał uratować miejscowy kościół. Podczas najazdu tatarskiego w XVII wieku proboszcz zagroził najeźdźcom wskazując na czarci kamień, a ci bojąc się do niego zbliżyć, pozostawili kaplicę nietkniętą. Głaz przy wiejskim kościele jest również wiązany z Jaćwingami. Według legendy jest reliktem kultu Sudawów.

Bajtkowo

Na południowy zachód od Ełku, w dawnej niemieckiej miejscowości nad Jeziorem Bajtkowo, na krawędzi doliny zalewowej wznosi się wzgórze pamiętające czasy Jaćwingów. Znajdowało się tam dwupłaszczyznowe grodzisko. Dwie prawie jednakowej wielkości półkoliste platformy otoczone są owalnym wałem. Na niższym majdanie stoi obrobiony kamień, który w wyobraźni pasjonatów Jaćwieży łączony jest z pogańskim kultem Bałtów. Grodzisko zostało zarejestrowane na przełomie XIX i XX wieku przez archeologów niemieckich.

Kościół w Bajtkowie

Zdedy

W niedalekiej wsi Zdedy, przy wschodnim brzegu Jeziora Lipińskiego położone jest cmentarzysko bałtyjskie z I-II wieku naszej ery. Badania wykopaliskowe przeprowadził tam w XIX wieku słynny niemiecki Otto Tischler. Ich wyniki nigdy nie zostały opublikowane, zabytki przekazane do muzeum w Królewcu zaginęły w czasie II wojny światowej.

NOCLEGI I GASTRONOMIA

HOTEL RYDZEWSKI * *

ul. Armii Krajowej 32, Elk
tel. 87 621 89 00, www.rydzewski.pl

„HOREKA”, ul. Pułaskiego 11, Elk
tel. 87 621 37 67, www.hotelhoreka.pl

POKOJE GOŚCINNE „STARY SPICHLERZ”

ul. Zamkowa 8a, Elk, tel. 87 523 41 71
www.staryspichlerz.pl

APARTAMENTY I RESTAURACJA

„DOS PATOS”, ul. Wojska Polskiego 73A, Elk
tel. 87 621 68 90 www.dospatos.pl

APARTAMENTY I RESTAURACJA „JANUS”

ul. Nadjeziorna 2b, Elk, tel. 87 610 78 57
www.janus.elk.pl

APARTAMENTY I RESTAURACJA „SMĘTEK”

ul. K. Pułaskiego 19, Elk, tel. 87 621 14 53

PENSJONACIK „GRAŻYNA”

ul. Nadjeziorna 11, Elk, tel. 87 621 17 00
www.grazyna.elk.com.pl

HOTELIK, RESTAURACJA „VILLA EDEN”

ul. Armii Krajowej 19A, Elk, tel. 87 620 82 20
+48 604 781 242, www.villa-eden.com.pl

APARTAMENTY „FAUST”

ul. Pułaskiego 26, Elk
tel./fax 87 610 01 04, +48 508 652 412
www.pensjonat.elk.pl

HOTELIK „GRUNWALD”

ul. Królowej Jadwigi 21, Elk, tel./fax 87 610 22 62
www.hotel-grunwald.pl

APARTAMENTY I RESTAURACJA

„KUŹNIA SMAKU”
ul. Pułaskiego 8, Elk, tel. 87 610 98 28
www.kuzniasmaku.eu

POKOJE GOŚCINNE „NAD STAWEM”

ul. Letniskowa 27, Elk
tel. 87 620 73 10, +48 660 383 345

KARCZMA „BIAŁY ŻAGIEL”

ul. Grunwaldzka 12, Elk, tel. 87 621 23 66
www.bialyzagiel.pl

KAWIARNIA „KARMELEK”

ul. Armii Krajowej 7, Elk
tel./fax 87 621 55 51, +48 605 999 448
www.karmelek.pl

SIEDLISKO MORENA

Jeziorowskie 11a, Stare Juchy
tel. 87 619 99 99, +48 603 222 003
www.siedliskomorena.pl

RESTAURACJA & PUB „BRYZA”

ul. Pułaskiego 21, Elk, tel. 87 621 52 25
www.bryzapub.pl

RESTAURACJA „HORTEX”

ul. Armii Krajowej 7, Elk, tel. 87 610 55 53

RESTAURACJA „MAŁA”

ul. Wojska Polskiego 72a, Elk, tel. 87 610 80 05

PUB „WARKA”

ul. Pułaskiego 24, Elk, tel. 87 620 04 04

„PRZYSTAŃ” RESTAURACJA

APARTAMENTY, ul. Nadjeziorna 2 g, Elk
tel. 87 737 60 22, www.przystan.elk.pl

PUB „ŻĄDŁO”

ul. Nadjeziorna 1a, Elk, tel. 87 621 00 93

JAZZ CLUB PAPAJA

ul. Pułaskiego 26, Elk
tel. 87 610 14 58, +48 604 103 451
www.jazzclubpapaja.pl

PIZZERIA „ROMA”

ul. Kilińskiego 3, Elk, tel. 87 610 42 00

PIZZERIA „DA FIORI”

ul. Armii Krajowej 19a, Elk, tel. 87 621 15 99

2) W dolinie Gołdapy

W okresie wpływów rzymskich i wędrówek ludów szczególnie intensywne osadnictwo objęło dorzecze Gołdapy. Nic dziwnego, że Bałtowie upodobali sobie te piękne tereny. Aby to lepiej zrozumieć, najlepiej podążać śladem dawnych mieszkańców Mazur Garbatych. Wędrówka prowadzi przez dziewicze tereny okolic Puszczy Rominckiej, którym szczególnego kolorytu dodaje ich przygraniczny charakter. Wprawieni w trudy kajakarze, mogą spłynąć zakolami dziewiczej Gołdapy, wijącej się między licznymi wzgórzami. Jej wartkie wody wśród kamieni miejscami przypominają górski potok. W takiej przestrzeni można naprawdę poczuć smak przygody i tajemnicy minionego świata Jaćwingów!

Zakole Gołdapy

Podążając z biegiem Gołdapy, natrafiamy na kolejne miejsca pradawnego osadnictwa Sudowów, położone w niewielkiej odległości od siebie. Są to przede wszystkim cmentarzyska kurhanowe i płaskie, pochodzące z okresu świetności i upadku cesarstwa rzymskiego:

- ❖ Grunajki
- ❖ Boćwinka
- ❖ Nowa Boćwinka
- ❖ Juchnajcie

Kamienno-ziemne kurhany przykrywały bogate groby strojnych kobiet i wojowników w pełnym rynsztunku. Bogactwo przedmiotów składanych zmarłemu w pośmiertną wędrówkę odzwierciedla bujny rozkwit, jaki rejon ten przeżywał w okresie rzymskim.

Wypożyczalnia kajaków (spływy kajakowe Gołdapą):

Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Stadionowa 5a, Gołdap, tel. 87 615 06 41

Ośrodek wypoczynkowy „Leśny Zakątek”, ul. Wczasowa 9, Gołdap, tel./fax 87 615 09 65
www.lesny-zakatek.pl marketing@lesny-zakatek.pl

Andrzej Juchniewicz, ul. Armii Krajowej 16/6, Gołdap. tel. +48 604 061 231

Nekropolie nad Gołdapą eksplorowane były już od połowy XIX wieku. Wykopaliska prowadzili niemieccy badacze, w tym wybitny archeolog Otto Tischler. Zabytki odkryte na stanowiskach trafiły do muzeum Prus Wschodnich w Królewcu i niestety zaginęły w czasie II wojny światowej. Tylko niewielki ich procent odnalazł się w magazynach berlińskiej placówki muzealnej.

Repliki broni i narzędzi jaćwieskich

Replika biżuterii jaćwieskiej

Gołdap

Podróżując po Mazurach Garbatych nie sposób pominąć gołdapskiej Pięknej Góry, jednego z najwspanialszych punktów widokowych w regionie. Według legendy stał tu niegdyś okazały zamek, który przez niegodziwości jego właściciela zapadł się pod ziemię. Ze szczytem od wschodu sąsiaduje zadrzewiona Góra Zamkowa. Wykazuje ewidentne walory obronne - położona nad brzegiem głębokiego jaru, z pozostałych stron otoczona jest wysokim wałem. W południowej części obiektu widoczne są ślady podgrodzia.

Widok na Piękną Górę w Gołdapi

Gołdapa zimą

NOCLEGI I GASTRONOMIA

HOTEL I RESTAURACJA

VENTUS NATURAL SPA ****

ul. Promenada Zdrojowa 12, Gołdap
tel. 87 629 15 60, +48 535 592 032
www.ventushotel.pl, repcja@ventushotel.pl

HOTEL RESTAURACJA ARTI ***

ul. Podgórna 2, Gołdap
tel. 87 520 00 25, fax: 87 621 21 60
tel. +48 692 849 281
www.hotelarti.pl, biuro@hotelarti.pl

HOTEL JANCZES

Pl. Zwycięstwa 22, Gołdap
tel. 87 615 13 77
www.janczes.spanie.pl, janczes@hot.pl

HOTELIK „GOŁDAP”

Pl. Zwycięstwa 21, Gołdap
tel. 87 615 04 61, +48 604 915 353
www.hotelikgoldap.pl, hotelikgoldap@wp.pl

MINIHOTEL „ANDROMEDA”

ul. Reymonta 21, Gołdap
tel. 87 615 07 84, +48 603 113 181
www.neonoclegi.pl/minihotelandromeda

SANATORIUM „WITAL”

ul. Wczasowa 7, Gołdap, tel. 87 615 41 92
www.sanatorium.com.pl
wital@sanatorium.com.pl

OŚRODEK KONFERENCYJNO – SZKOLENIOWY „OHP”

ul. Stadionowa 10, Gołdap
tel. 87 615 37 37, tel./fax: 87 520 04 73
www.hotelgoldap.com.pl, ohposrodek@wp.pl

CENTRUM DYDAKTYCZNO-SZKOLENIOWE

Ul. Partyzantów 31, Gołdap
tel. 87 615 14 83
<http://frq.pl/centrum-dydaktyczno-szkoleniowe/>
cdsgoldap@wp.pl

OŚRODEK WYPOCZYNKOWY „LEŚNY ZAKĄTEK”

ul. Wczasowa 9, Gołdap
tel./fax: 87 615 09 65
www.lesny-zakatek.pl
marketing@lesny-zakatek.pl

ZAJAZD „JURAND”

ul. Stadionowa 3, Gołdap, tel. 87 615 49 35
fax: 87 615 49 36, +48 501 517 486
www.jurand.goldap.net,
zajazd@jurand.goldap.net

GOŚCINIEC „ANDRZEJÓWKA”

ul. Konstytucji 3 Maja 6, Gołdap
tel. +48 609 098 351, fax: 87 615 26 46
www.gosciniiec-andrzejowka.pl
wiola@gosciniiec-andrzejowka.pl

PENSJONAT „ATENA”

ul. Promenada Zdrojowa 4, Gołdap
tel. 87 562 51 28, +48 608 651 117
www.atena.nokto.pl

PENSJONACIK „EGO U CHRYSZTOWSKICH”

ul. Stadionowa 4, Gołdap
tel. +48 725 200 245
www.pensjonaciksenioraego.pl

RESTAURACJA Matrioszka

ul. Partyzantów 27, Gołdap
tel. 87 520 00 11
www.matrioszkagoldap.pl

RESTAURACJA-PIZZERIA „INSPIRATION”

pl. Zwycięstwa 21, Gołdap
tel. 87 737 74 07, +48 513 310 200

RESTAURACJA „TURYSTYCZNA”

ul. Królewiecka 8, Gołdap
tel. +48 502 331 433

RESTAURACJA „MAXIM FRIED CHICKEN”

pl. Zwycięstwa 20, Gołdap
tel. 87 15 26 72

ZAJAZD PIĘKNA GÓRA RUDZIEWICZ

Konikowo 11, Gołdap
tel./fax: 87 615 49 43, www.zajazd-rudziewicz.pl

BAR „JĘDRUŚ”

ul. Paderewskiego 13, Gołdap
tel. 87 615 39 30

PIZZERIA „BAMBOLA”

ul. Matejki 4, Gołdap, tel. 87 615 09 42

KARCZMA „SEGA”

ul. Krzywa 1, Gołdap, tel. 87 615 81 12
+48 508 295 614

GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE

„TRZY ŚWIERKI” Galwecie 48, Gołdap
tel. 87 562 55 02, +48 606 64 19 38
www.trzyswierki.dt.pl, trzyswierki@poczta.onet.pl

PENSJONAT „BIAŁY DWÓR”

Stańczyki 4, 19-504 Dubeninki
tel. 87 615 81 72
www.bialydwor.republika.pl, kempy@autograf.pl

4) Grodziska Jaćwieży

Kolejnymi, cennymi śladami dawnej świetności Jaćwingów na obszarze wschodniej części Mazur i Suwalszczyzny są wyniosłe grodziska i kurhany, a także wiele innych stanowisk, niewidocznych w terenie dla niewprawionego oka początkującego odkrywcy.

Olecko

Proponowana dalsza trasa wiedzie przez okolice Olecka. Warto zacząć kolejny etap wyprawy od tego uroczego miasteczka, pięknie położonego nad jeziorem Olecko Wielkie. Na wyniesieniu górującym nad jeziorem w czasach krzyżackich skonstruowano drewniany pałacyk myśliwski służący dostojnikom Zakonu w czasie polowań. Tu w 1560 roku miało dojść do spotkania księcia Albrechta z królem Zygmuntem Augustem. W XVII wieku znajdował się tu zamek, na którego fundamenty natrafiono w trakcie wykopalisk.

To naturalnie obronne miejsce, z dwóch stron otoczone wodami jeziora, z trzeciej zaś płynącą w dole rzeką, przypuszczalnie już w czasach jaćwieskich wykorzystane było do celów warownych. Według historyków niemieckich istnienie tutaj strażnicy ma logiczne uzasadnienie w powiązaniu z analogicznym grodziskiem po drugiej stronie jeziora. Taka ciągłość osadnicza cechuje zresztą bardzo wiele dogodnie położonych punktów strategicznych.

W budynku przedwojennego Ratusza (obecnie Urzędu Miejskiego) ma swoją siedzibę Olecka Izba Historyczna. Zgromadzono w niej zbiory dotyczące dziejów dawnej Margrabowej. Wśród eksponatów znajdują się materiały archeologiczne. Izba organizuje również wystawy czasowe.

Olecka Izba Historyczna
czwartki–piątki 9.00–17.00
Plac Wolności 1, Olecko
tel.+48 517 344 919

Olecka Izba Historyczna

Wzgórze Zamkowe w Olecku

Dziś na wzgórzu zamkowym stoi budynek Zespołu Szkół Technicznych, przedwojenna siedziba starostwa powiatowego. Przy szkole zawiązało się Stowarzyszenie Aktywnych „Zamek” zrzeszające miłośników historii regionu. Organizuje ono liczne imprezy, m.in. Zamkowe Spotkania z Historią, a także opiekuje się ekspozycją zabytków związanych z przeszłością Ziemi Oleckiej.

„Zamek”

– siedziba Zespołu Szkół Technicznych
przedwojenna siedziba starostwa powiatowego,
w pobliżu relikty zamku z XVI–XVII w.,
fragmenty umocnień ziemnych, bastionowych
Pl. Zamkowy 2, Olecko, tel. 87 520 22 53
www.zst.olecko.pl, zst@zst.olecko.pl

„Śladem Średniowiecza, piknik historyczny w Olecku”

Latem Olecko przenosi się na chwilę w przeszłość, a centrum miasta zamienia się w średniowieczną osadę. To za sprawą pikniku historycznego, w trakcie którego dzieci i dorośli mają okazję wziąć aktywny udział w warsztatach rzemiosł, zabawach plebejskich i różnych aktywnościach życia codziennego wieków średnich.

Imprezę rozpoczyna barwna parada ulicami miasta. Największym powodzeniem cieszy się strzelanie z łuku i katapulty oraz walka na bezpieczne miecze i kije pielgrzymie, a także przymierzanie ciężkiej zbroi rycerskiej. Częścią pikniku jest widowiskowy turniej rycerski, a dla dzieci przygotowany jest blok zabaw.

Pokazy powroźnictwa na pikniku historycznym w Olecku

Jedno ze stoisk na pikniku historycznym w Olecku

Olszewo

Sześć kilometrów na południowy-zachód od Olecka, w Olszewie w XIX wieku dokonano rzadkiego znaleziska. Odkryto zakopany we wczesnym średniowieczu skarb srebrnych przedmiotów: trzy „duże pierścienie” (prawdopodobnie naramienniki lub naszyjniki), cztery obrączki oraz 12 sztab srebra. Skarb datowany jest na VI-IX wiek naszej ery.

W dość znacznej odległości od tego skarbu, w 1877 r. niemieccy badacze odnotowali kolejne tego typu znalezisko. Na działce miejscowego nauczyciela dwaj robotnicy pod jednym z kamieni natrafili na pięć srebrnych sztabek. Niestety wszystkie oprócz jednej zostały rozkute przez miejscowego kowala. Skarb podobnie datuje się na wczesne średniowiecze.

Skarby Jaćwingów

Dąbrowskie

Dwa kilometry na południe od wsi Dąbrowskie, w pobliżu dawnej linii kolejowej wznosi się grodzisko zwane „Szwedzkim Szańcem.” To otoczone wałem założenie obronne o nieznacznie wklęsłym majdanie zbudowane wykorzystując 20-metrowej wysokości wzgórze.

Weryfikujący założenia obronne niemiecki badacz Guise stwierdził w okolicy jeszcze jedno grodzisko. Dziś trudno jednoznacznie stwierdzić, o które stanowisko chodziło. Na południe od wsi, poza „Szwedzkim Szańcem” wyróżnić można bowiem jeszcze trzy inne wzgórza o stromych zboczach, regularnym kształcie i wyraźnym plateau. Każde z nich mogło w przeszłości pełnić funkcje obronne.

Panorama z grodziskiem w Dąbrowskich.

Dybowo

W niezwykle malowniczym otoczeniu, na przesmyku pomiędzy dwoma jeziorami (jez. Długie i Stopka), wznosi się jaćwieskie grodzisko. „Książę Sudowski, który wznosił tę twierdzę, wybrał miejsce z najpiękniejszym krajobrazem Prus” – tak pisał o nim zasłużony dla archeologii Mazur Carl Engel, który w 1932 przeprowadził tu badania sondażowe. W trakcie wykopalisk znaleziono pradziejowe skorupy naczyń oraz przepalone kości i fragmenty węgla drzewnego.

Osiedle obronne określane było jako „jedyne tego rodzaju na całym pruskim terytorium plemiennym”. Ulokowane jest na podłużnym wzgórzu o stromych zboczach wzmocnionych podkowiastym wałem. Od wschodniej strony przesmyk jeziorny został ogrodzony kamienną konstrukcją, tworząc przedpole grodziska. Czytelne są także ślady bramy wjazdowej. Obiekt zaznaczony był już na mapie Hennenbergera z 1576 r.

Z grodziskiem w Dybowie wiąże się legenda o surowym rycerzu, który nie zezwolił na małżeństwo swojej córki. Jego postępowanie zostało ukarane i w wyniku czarów zamczysko zapadło się pod ziemię. Do tej pory ponoć w czwartkowe wieczory można usłyszeć płacz nieszczęśliwej córki przechadzającej się po jeziorze...

Wężewo

Następnym przystankiem na trasie może być grodzisko w Wężewie. Obiekt zwany Starym lub Szwedzkim Szańcem, położony jest na terenie leśnego rezerwatu „Cisowy Jar.” Las, w którym znajduje się gród, składał się z najokazalszych cisów w całych Prusach Wschodnich. Cyplove grodzisko z dwóch stron przechodzi w strome zbocza. Otoczone jest łukowatym wałem zaporowym. Lokalizacja osiedla wśród głębokich parowów dodaje mu walorów obronnych. Zdaniem niektórych historyków w 1277 roku właśnie tutaj, pod Wężewem miała miejsce bitwa Jaćwingów z Krzyżakami. W XIX wieku na pobliskich polach w trakcie orki znaleziono żelazny topór bojowy, ostrogę i podkowę.

NOCLEGI I GASTRONOMIA

HOTEL COLOSSEUM & SPA***

ul. Gołdapska 12, Olecko
tel./fax 87 520 26 43, 87 520 42 46
+48 662 008 649
www.hotelcolosseum.pl,
rezerwacja@hotelcolosseum.pl

„CENTRUM”

pl. Wolności 8c, Olecko, tel. 87 520 40 50
www.mazury-centrum.com.pl

HOTEL KRYSZTJAN**

ul. 11 Listopada 9, Olecko
tel./fax 87 520 26 10, 87 520 14 69
+48 602 777 569
www.krystjan.pl, krystjan@krystjan.pl

HOTEL MAZURY**

ul. Gołdapska 10a, Olecko, tel./fax 87 520 40 50
www.mazury-centrum.com.pl
biuro@mazury-centrum.com.pl

HOTEL OLECKO***

ul. Parkowa 11, Olecko
tel. 87 520 30 49, tel./fax 87 520 17 44
www.hotelolecko.pl, repcja@hotelolecko.pl

OŚRODEK WYPOCZYNKOWY „DWOREK MAZURSKI”

ul. Dworek Mazurski 1, Olecko
tel. 87 520 22 92, fax 87 520 48 70
www.dworek.olecko.pl, dw@dworek.olecko.pl

OŚRODEK WYPOCZYNKOWY „SKARPA”

ul. Sembrzyckiego 20, Olecko
tel./fax 87 520 18 50, +48 600 483 851
www.skarpa.frame.pl

ZAJAZD „SEDRANKI”

Sedranki 40 b, Olecko, tel. 87 520 32 40

KARCZMA „MARGRABOWA”

ul. Gołdapska 32, Olecko, tel. 87 520 16 69
www.krystjan.pl, krystjan@krystjan.pl

RESTAURACJA „ŻACZEK“

pl. Zamkowy 7, Olecko, tel. 87 520 49 30
www.zaczek.olecko.pl,
niewiarosia@poczta.onet.pl

RESTAURACJA „MAZURSKI DWÓR”

Siejnik 1, Olecko, tel. 87 523 00 67
+ 48 512 492 990
mazurskidwor@poczta.onet.pl
www.mazurskidwor.pl

RESTAURACJA „ASTRA”

ul. Partyzantów 7, Olecko
tel./fax 87 520 25 68, +48 608 896 862
www.astra.olecko.pl, restauracja@astra.olecko.pl

BAR „KOALA”

pl. Wolności 14, Olecko, tel. 87 520 15 78
www.bar-koala.pl

Wykaz pełnej bazy na stronie www.olecko.pl w zakładce Turystyka/Punkt Informacji
Turystycznej

3) Do grodu księcia Szjurpy

Suwałki

Wędrowkę po obiektach archeologicznych Suwalszczyzny najlepiej zacząć od stolicy regionu. Tu w 1956 roku, zaraz po zakończeniu pierwszego sezonu badań cmentarzyska w Szwajcarii, w budynku Resursy Obywatelskiej przy głównej ulicy miasta otwarto niewielką wystawę znalezisk z badań, dając początek społecznego muzeum, dziś Muzeum Okręgowego w Suwałkach.

Budynek Muzeum Okręgowego w Suwałkach

Pomnik poświęcony prof. Falkowi przed siedzibą Muzeum Okręgowego

Placówka zaprasza na wystawy czasowe, na których pojawia się tematyka archeologiczna, również związana z Jaćwieżą, a w przygotowaniu jest nowoczesna wystawa stała poświęcona pradziejom Suwalszczyzny i Mazur Wschodnich, eksponująca przede wszystkim okres Jaćwingów. Szczególnie dociekliwi mogą zawitać w dziale archeologii i porozmawiać z naukowcami, dla najmłodszych zaś muzeum przygotowało zajęcia praktyczne dotyczące „mody prądziejowej” - przymierzanie replik strojów, samodzielne wykonanie miedzianych ozdób, które można zabrać do domu, kontakt z zabytkami i opowieść o Jaćwingach.

Niektórych może dziwić stojący przed budynkiem muzeum kamień runiczny. Ten wikiński akcent jest hołdem oddanym szwedzkiemu językoznawcy - Knutowi Olofowi Falkowi, który wiele lat poświęcił identyfikacji pozostałości języka Jaćwingów w lokalnych nazwach rzek i jezior.

Muzeum Okręgowe w Suwałkach

ul. T. Kościuszki 81, Suwałki, tel. 87 566 57 50, www.muzeum.suwalki.info

Czynne:

- od wtorku do piątku w godz. 8.00 - 16.00

- w soboty i niedziele w godz. 9.00 - 17.00

Ceny biletów:

normalny - 5 zł, ulgowy - 3 zł

bilety rodzinne (do pięciu osób) - 10 zł

NOCLEGI I GASTRONOMIA

HOTEL AKVILON * (RESTAURACJA)**

ul. Kościuszki 4, Suwałki

tel. 87 563 59 40

www.akvilon.pl, hotel.akvilon@gmail.com

DOM NOCLEGOWY OSIR „WIGRY”

ul. Zarzecze 26, Suwałki

tel. 87 566 72 20

www.osir.suwalki.pl, dnwigry@16400.pl

HOTEL VELVET***

RESTAURACJA „NOVA”

ul. Kościuszki 128, Suwałki

tel. +48 503 525 250, 87 563 52 52

www.hotelvelvet.pl, recepca@hotelvelvet.pl

RESTAURACJA „KARCZMA POLSKA”

ul. Kościuszki 101 A, Suwałki

tel. 87 566 48 60

www.karczma.suwalki.info

karczmasuwalki101a@tlen.pl

HOTEL SZYSZKO* (RESTAURACJA)**

ul. Innowacyjna 3, Suwałki

tel. 87 566 65 55, fax: +87 565 53 71

www.hotel-szyszko.pl, marketing@hotel-szyszko.pl

PIZZERIA – GALERIA „ROZMARINO”

ul. Kościuszki 75, Suwałki

tel. 87 563 24 00, 87 566 59 04

www.rozmarino.pl, info@rozmarino.pl

HOTEL LOGOS (Dom Nauczyciela)**

ul. Kościuszki 120, Suwałki

tel. 87 566 69 00, tel./fax 87 566 62 70

www.domnauczyciela.suwalki.pl

biuro@domnauczyciela.suwalki.pl

RESTAURACJA „EINSTEIN”

ul. Kościuszki 82, Suwałki

tel./fax 87 563 07 73

www.einstein.suwalki.pl, einstein@onet.eu

Szwajcaria

Z Suwałk zaledwie o przysłowiowy „rzut kamieniem” do polskiej Szwajcarii. W tym malowniczym miejscu, nazwanym tak być może ze względu na iście górskie widoki, znajduje się rezerwat archeologiczny Cmentarzisko Jaćwingów. Na Uroczysku Białorogi - porośniętym lasem wzgórzu, wyrastają kamiennieo-ziemne kopce. Są to kurhany bałtyjskie z późnego okresu wpływów rzymskich i okresu wędrówek ludów. Kryjące się pod nimi pochówki są unikatowe w skali dawnej Jaćwieży, gdyż obok skremowanych szczątków występował tu obrządek szkieletowy. Dzięki temu do naszych czasów zachowało się wiele cennych przedmiotów, które uniknęły zniszczenia na stosie pogrzebowym: srebrne fibule, okucia pasa, zdobione ogłowia końskie, inkrustowane srebrem groty, a nawet importowane z terenów cesarstwa rzymskiego miecze. Najbardziej okazałe kurhany skrywały pod sobą szczególnie bogate pochówki, nazwane przez badaczy „książęcymi”.

Wokół prac na stanowisku w latach 1955-1966 zawiązała się Kompleksowa Ekspedycja Jaćwieska złożona z archeologów, antropologów, palinologów i językoznawców (szwedzkich studentów profesora Falka), która kontynuowała badania na innych stanowiskach bałtyjskich w regionie.

Kurhan na cmentarzysku w Szwajcarii

Festyn Jaćwieski „Szwajcaria”

Na wzgórzu sąsiadującym z cmentarzyskiem, gdzie do tej pory stoją baraki pół wieku temu zajmowane przez ekspedycję archeologiczną, co roku odbywa się Festyn Jaćwieski „Szwajcaria”. Impreza organizowana przez Muzeum Okręgowe w Suwałkach ma już 13-letnią historię i jest największym w Polsce wydarzeniem poświęconym kulturze Jaćwingów. Odwiedzając Szwajcarię w pierwszy weekend lipca można przenieść się w czasie, doświadczając historii wszystkimi zmysłami! Jest to doskonała okazja do wzięcia udziału w tajemnych ceremoniach, zobaczenia walki wojów, skosztowania jaćwieskiej strawy, wypróbowania się w codziennych zajęciach i rzemiosłach sprzed wieków!

Rekonstrukcja pogrzebu wodza w trakcie Festynu Jaćwieskiego „Szwajcaria”

Osinki

Po drugiej stronie szosy od Szwajcarii, w Osinkach, na skraju zadrzewionego wzgórza odkryto osiedle mieszkalne Bałtów. Stanowisko badane w latach 50-tych i 60-tych XX w. przez Kompleksową Ekspedycję Jaćwieską pochodzi z czasów użytkowania cmentarzyska w Szwajcarii i bardzo prawdopodobne, że to właśnie mieszkańcy osady w Osinkach chowali swych zmarłych na szwajcarskiej nekropolii.

Niedaleko, w tej samej miejscowości wyraźnie wyróżnia się od otoczenia wysokie wzgórze o stromych zboczach. Znajdowało się na nim jaćwieskie grodzisko. Ze szczytu rozciąga się szeroka panorama na okolice, w tym las szwajcarski.

Szurpiły

Wśród pięknych krajobrazów Suwalskiego Parku Krajobrazowego wznosi się imponująca Góra Zamkowa – serce potężnego założenia obronnego, składającego się z całego systemu zbiorników wodnych i obwarowanych wzgórz (należą do nich też Góra Cmentarna i Kościelna). Tutaj najpewniej mieściła się stolica całej Jaćwieży. Szurpilskie centrum plemienne użytkowane było od wczesnej epoki żelaza, czyli od czasu przybycia bałtyjskich plemion na nasze ziemie, szczególnie jego rozkwit przypadł zaś na okres wczesnego średniowiecza. Na Górę Zamkową prowadzi oznakowana ścieżka poznawcza z tablicami informacyjnymi. A ze szczytu grodziska roztaczają się wspaniałe widoki na jeziora: Szurpiły, Jeglówek i Kluczysko.

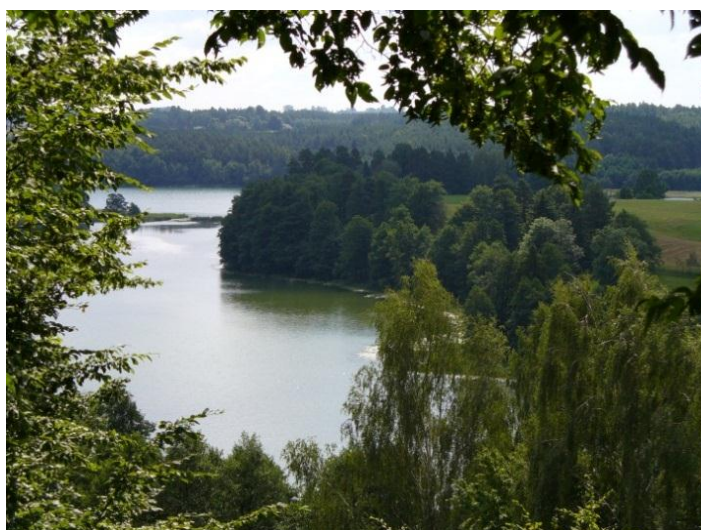
U podnóża wzniesienia stoją dwa pomnikowe głazy narzutowe. Według legendy są to bracia pięknej Jegli zamienieni w kamień przez bałtyjskiego boga Perkuna. Była to kara za zabicie Żaltisa - bóstwa jeziora Szurpiły i męża Jegli.

W Szurpiłach znajdował się cały kompleks osadniczy Jaćwingów, oprócz średniowiecznego systemu obronnego jest to m.in. współczesna mu osada otwarta na Targowisku oraz cmentarzysko kurhanowe z okresu rzymskiego i wędrowek ludów.

Przyjeźdź do Szurpił latem, kiedy na Górze Zamkowej i na Targowisku trwają wykopaliska! Archeolodzy prowadzący badania opowiedzą odwiedzającym o stanowisku, pokażą najnowsze znaleziska i zaznajomią z charakterem swej pracy.

**Najbliższe centrum informacji
turystycznej, sprzedaż wydawnictw,
map i pamiątek, wypożyczalnia
rowerów**

Suwalski Park Krajobrazowy,
Malesowizna – Turtul, Jeleniewo
tel. 87 569 18 01, tel./fax 87 569 76 36
www.spk.org.pl, zarzad@spk.org.pl

Widok z Góry Zamkowej w Szurpiłach

Opisywany szlak jest również atrakcyjny krajobrazowo, **polecamy więc zwiedzenie okolicy na dwóch kółkach – wypożyczalnia rowerów:**

Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna
Kościuszki 82 lok. 7, Suwałki
tel./fax 87 566 58 72, 87 566 54 94
www.sirt.suwalki.com.pl, www.krainajacwingow.pl, www.basniowasuwaliszczynna.pl

Z wyprawy na Suwalszczyznę możesz przywieźć niezwykłą pamiątkę – piękne przykłady jaćwieskiej biżuterii dla kobiet i mężczyzn. Zawieszki, będące kopiami autentycznych zabytków znalezionych na terenach dawnej Jaćwieży, dostępne są w punktach informacji turystycznej.

Miejsca gdzie kupisz zawieszki jaćwieskie

Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna

Kościuszki 82 lok. 7, Suwałki
tel./fax 87 566 58 72, 87 566 54 94
www.sirt.suwalki.com.pl, www.krainajacwingow.pl,
www.basniowasuwaliszczynna.pl

Muzeum im. Marii Konopnickiej

ul. T. Kościuszki 31, Suwałki
tel. 87 566 41 33, fax 87 566 4134
www.muzeum.suwalki.info, konopnickamaria@wp.pl

Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalno-Turystycznej

ul. ks. Hamerszmita 16, Suwałki, tel. 87 563 05 38
www.cmikt.pl, cmikt@cmikt.pl

Centrum Informacji Turystycznej WPN

Krzywe 82, 16-402 Suwałki
tel. 87 563 25 62, 87 563 25 77
+48 510 992 672
www.wigry.win.pl, turystyka@wigry.org.pl

Centrum Informacji Turystycznej

Rynek Zygmunta Augusta 44, Augustów
tel. 87 643 28 83, fax 87 644 60 59
www.augustow.eu, it@augustow.eu

Suwalski Park Krajobrazowy

Malesowizna – Turtul, Jeleniewo
tel. 87 569 18 01, fax 87 569 76 36
www.spk.org.pl, zarzad@spk.org.pl

5) Święte Miejsca Jaćwingów”

Na tym odcinku podążania śladami Jaćwingów masz niepowtarzalną szansę, by przemierzyć trasę kajakiem! Wybierz się na spływ malowniczą Rospudą, poprzez jeziora Augustowa, by trasę zakończyć odcinkiem rzeki Netty lub Kanału Augustowskiego.

Kapliczka w Świętym Miejscu

Uroczysko Święte Miejsce

Niedaleko ruin pałacu Paca w Dowspudzie, w Puszczy Augustowskiej kryje się tajemnicze uroczysko zwane Świętym Miejscem. Według podań tu, nad samym brzegiem Rospudy w pradawnych czasach Jaćwingowie odprawiali swoje pogańskie obrzędy. Zgodnie z legendą tutaj też po upadku powstania przeciw Krzyżakom w 1283 roku ochrzczeni zostali wojowie z drużyny wodza Skomanda. Jak głosi podanie, postawiony tam krzyż, mimo iż wielokrotnie palony i wrzucany do rzeki przez pogan, cudownie ocalał do naszych czasów. Panująca tam cisza i bliskość natury sprawiają, że odwiedzającym to miejsce udziela się jego magiczna aura.

Owiany legendą krzyż na uroczysku w Świętym Miejscu

Szlak pieszy Augustów – Netta

Augustów

Następnym przystankiem na szlaku jest miasto Augustów. To królewskie miasto pięknie położone nad licznymi jeziorami wśród lasów Puszczy Augustowskiej, posiada cenne walory klimatyczne, dzięki którym miejscowość zyskała status uzdrowiska. Na terenie dzisiejszego miasta stał niegdyś zamek krzyżacki spalony przez Litwinów. Dalej trasa prowadzi na południe do Netty. Można ją przemierzyć kajakiem lub rowerem. Funkcjonuje tu też oznakowany kolorem żółtym szlak pieszy.

Trasa rozpoczyna się w Augustowie przy budynku Starej Poczty i biegnie ulicą Legionów, ciągiem spacerowo-rowerowym wzdłuż Kanału Augustowskiego do wsi Białobrzegi. Można tam zobaczyć śluzę Białobrzegi oraz drewniany młyn z 1926 roku. Dalej szlak kieruje się na południowy

zachód przez podmokły drzewostan, po czym odbija na północ w lasy otaczające północny brzeg Kanału Augustowskiego aż do Netty.

Netta

W tej małej miejscowości nad rzeką Nettą, niedaleko odcinka Kanału Augustowskiego, znajduje się cmentarzysko Bałtów. W 1939 roku w trakcie sypania okopów polscy żołnierze przypadkowo natrafili na groby z późnego okresu rzymskiego i wędrowek ludów. Już po wojnie archeolodzy powrócili na stanowisko na regularne badania wykopaliska. Odsłoniły one około 300 pochówków w grobach płaskich i pod kurhanami, skrywających cenne artefakty, w tym przedmioty importowane z cesarstwa rzymskiego: monety, fajansowe i szklane paciorki oraz unikatowa posrebrzana brzytwa z głową pantery. Na cmentarzysku odkryto także grób konia.

W odległości niecałego kilometra od cmentarzyska zarejestrowano ponadto pozostałości trzech większych osad, miejsce wytopu żelaza oraz kilka mniejszych śladów osadnictwa bałtyjskiego.

Rajgród

Na terenie miasta, nad wschodnim brzegiem jeziora Rajgrodzkiego góruje wzniesienie zwane „Zamczyskiem”. Tajemnicza nazwa ma swoje uzasadnienie w historii. W XIV wieku Kazimierz Wielki nakazał tu zbudować zamek, wcześniej zaś znajdowało się tutaj jaćwieskie grodzisko. Najpewniej w połowie XIII wieku Jaćwingowie bronili swych ziem przed wojskami księcia Daniela. Kronika ruska opisująca zimową wyprawę władcy halicko-włodzimierskiego na Jaćwież odnotowuje nazwę grodu Raj. Grodzisko w Rajgrodzie jest położone na półwyspie - z jednej strony wrzyna się stromo w jezioro, z trzech pozostałych oblane jest wodami jeziora. Wybitne walory obronne wzgórza sprawiły, że niepotrzebne tu były dodatkowe obwałowania. Z czworokątnej wierzchołka roztacza się malownicza panorama.

Widok na Jezioro Rajgrodzkie

W trakcie I wojny światowej archeolodzy niemieccy przeprowadzili badania sondażowe stanowiska. Na zachodnim brzegu odkryli fundamenty „potężnego muru” z kamienia i cegły, pochodzącego z XVI wieku. W różnych punktach grodziska odkryto również ceramikę z okresu zakonnego, z wczesnej epoki żelaza, a także skorupy z ornamentem stempelkowym z „okresu grodziskowego.”

Woźna Wieś

Pięć kilometrów na południowy wschód od Rajgródu, przy północnej granicy lasów nadbiebrzańskich leży Woźna Wieś. Tutaj, w urokliwym miejscu ujścia rzeki Jegrzni do jeziora Dręstwo położone jest ciekawe stanowisko z młodszej epoki kamienia. Jak się okazało w trakcie jego badań, archeolodzy natrafili również na ślady cmentarzyska z okresu rzymskiego. Na niewysokim wzniesieniu opadającym stromo w kierunku jeziora przodkowie Jaćwingów chowali swoich zmarłych. Przepalone kości ludzkie składano do jam w ziemi wraz z naczyniami glinianymi i przedmiotami, które przetrwały płomień stosu. Niektóre groby zachowały konstrukcje kamienne. Na zniszczonym stanowisku przetrwały dwa groby – prawdopodobnie męski i żeński. W tym pierwszym odkryto żelazny nóż i grot broni drzewcowej, w drugim zaś brązowy pierścionek, spiralę i szklany paciorek.

NOCLEGI I GASTRONOMIA

OŚRODEK SZKOLENIOWO WYPOCZYNKOWY ŁOŚ

ul. Opartowo 1, Rajgród
tel. 86 272 14 92

DWOREK OPARTOWO

ul. Opartowo 2, Rajgród
tel. 86 272 18 52, +48 507 091 911
www.dworekopartowo.pl

AGROTURYSTYKA "CZESTER"

ul. Podliszewo 16A, Rajgród
tel. 86 272 17 94, +48 501 653 855
www.czester.suwalszczyzna.net

BAR RESTAURACYJNY "SMAKOSZ"

ul. Warszawska 39A, Rajgród
tel. 86 272 16 66

ZAGRODA KUWASY

Woźnawieś 30A, Rajgród
tel. 86 273 35 20, 86 273 35 36, +48 86 273 35 45
www.zagrodakuwasy.pl,
info@zagrodakuwasy.pl

Wypożyczalnie kajaków i rowerów:

PRZEDSIĘBIORSTWO TURYSTYCZNE "ROSPUDA"

Marcin Sidor
ul. Wita Stwosza 1, Raczki
tel. +48 604 18 00 83
www.rospuda.pl , rospuda@poczta.fm

CAMPA Spływy Kajakowe,

ul. Obr. Westerplatte 9/36, Augustów
tel. +48 505 118 228, +48 507 142 102,
www.campa.pl biuro@campa.pl

PRZEDSIĘBIORSTWO TURYSTYCZNE „SZOT”

ul. Konwaliowa 2, 16-300 Augustów
tel. +48 87 644 67 58, +48 87 643 43 99
www.szot.pl szot@szot.pl

WYPOŻYCZALNIA ROWERÓW OŚRODEK KOLONIJNY „JĘDREK”

ul. Wczasowa 2, Augustów
tel. 87 643 32 73, +48 600 822 324
www.jedrek.pl, jedrek@jedrek.pl

„Szufłada” Cafe & Bar (rowery)

ul. Ks. Skorupki 2c, Augustów
tel.: 87 644 63 15, +48 519 189 858
www.szuflada.augustow.pl
info@szuflada.augustow.pl

PENSJONAT „ŻAGIELEK” (rowery)

ul. 29 Listopada 7, Augustów
tel. 87 643 49 84, fax: 87 643 49 84
+48 501 515 647
www.pensjonat.augustow.pl
info@pensjonat.augustow.pl

WIĘCEJ INFORMACJI

Centrum Informacji Turystyczno-Kulturalnej w Elku

ul. W. Polskiego 47

19-300 Elk

tel. 87 621 70 10

www.turystyka.elk.pl www.elk.pl

Centrum Informacji Turystycznej przy Fundacji Rozwoju Regionu Gołdap

pl. Zwycięstwa 16

19-500 Gołdap

tel. 87 615 20 90

www.uzdrowiskogoldap.pl

Centrum Informacji Turystycznej przy Regionalnym Ośrodku Kultury

„Mazury Garbate”

Plac Wolności 22

19-400 Olecko

tel. 87 520 49 48

www.it.olecko.eu

Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalno-Turystycznej

ul. ks. K. Hamerszmita 16

16-400 Suwałki

tel. 87 563 05 38

www.cmikt.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Augustowie

Rynek Zygmunta Augusta 44

16-300 Augustów

tel. 87 643 28 83

www.augustow.eu

Przeżyj niesamowitą przygodę na wschodnich Mazurach i Suwalszczyźnie, gdzie wznoszą się majestatyczne grodziska, a ziemia kryje pozostałości osiedli ludzkich i świętych miejsc Jaćwingów. Czekają na Ciebie malownicze trasy piesze i rowerowe, ścieżki poznawcze oraz cały wachlarz imprez nawiązujących do tajemniczych pradziejów tych ziem. A najmłodszych zapraszamy na wirtualne spotkanie z tym bałtyjskim plemieniem za pośrednictwem darmowej gry on-line „Kraina Jaćwingów” na www.krainajacwingow.pl.

www.egosa.org